

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	26 พ.ย. 2555	43	15355	5

มรดกสาขานา

โบราณการตายล้านนา (๔)

การจัดการศพด้วยวิธีการแปลก ๆ ยังมีอีก เช่น ศพคนจมน้ำตายและไหล ล่องไปตามลำน้ำคนโบราณให้ชะโลมโคลนที่ศีรษะแล้วจึงจะเผาศพได้ และมีการห้ามเผาศพพร้อมกับป่าช้าชาวบ้านด้วย เรื่องนี้มีหลักฐานปรากฏในคัมภีร์ “มูลขัตตัพพะ” ว่า

“คนผู้ตายไหลน้ำ หื้อเอาเข้าหมั้นผสมกับด้วยฝุ่นผงดินแหวด้วยน้ำ แล้ว ึงทาหัวมัน ลูบขึ้น ๗ ที ลูบลอง ๗ ที แล้วจึงควรส่งสะการด้วยไฟ คั้นบ่กระทำ กีบควรส่งสะการด้วยไฟ เทาควรฝังดินแล” ความว่า ศพที่ตายแล้วไหลมาตามน้ำ ให้เอาผงขี้มันผสมฝุ่นละลายน้ำทาศีรษะของผู้ตาม โดยชะโลมลูบขึ้นเจ็ดครั้ง ลูบลองเจ็ดครั้ง แล้วค่อยนำศพไปเผา หากมิได้กระทำเช่นนั้น ห้ามเผา ต้องฝังอย่างเดียว ในคัมภีร์ “ศากยะมูล” กล่าวถึงการห้ามเผาศพพร้อมป่าช้าชาวบ้านว่า

“ขอนผิอันตายไหลน้ำร้องมาตั้งอัน คั้นว่าเอาออกมาจากน้ำ พ้นน้ำแม่ใหญ่ กิติ แม่น้อยกิติ ถือว่าตายโหงตายร้าย คั้นพ้นแล้วแล ผิดว่ารักกัน เอาไปเลิกซาก ส่งสะการรอมกันในป่าช้าอันเดียวกันกับคนตายตินั้น กีบติ ขิตนักละ คั้นว่าเอาไปเผาที่เดียวกันแล้ว จักแพ้ญาติพี่น้องพ่อแม่ ผิดกน้ำตายไหลน้ำนั้นหื้อเอาออกที่นั่น แล้ว ควรส่งสะการเสียที่หันขอบแล” แปลความได้ว่า ศพที่ตายแล้วไหลมาตามลำน้ำน้อยใหญ่ ถือเป็นการตายโหงตายร้าย หากกู้ศพขึ้นมาแล้ว จะนำไปเผาในป่าช้าร่วมกับคนตายดี (ตายปกติ) ด้วยความรู้สึกรักและปรารถนาดี ก็ไม่ได้ ถือว่าเป็นอัปมงคล เพราะถ้าหากเผาพร้อมป่าช้าชาวบ้านที่ตายปกติแล้ว เชื่อว่าจะเกิดเภทภัยต่อญาติพี่น้องบิดามารดา กรณีตายเช่นนี้ เมื่อกู้ศพขึ้น ฝังน้ำใดก็ควรเผา ณ ฝังน้ำบริเวณนั้น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	26 พ.ย. 2555	43	15355	5

อนึ่ง การตายด้วยโรคร้าย โรคติดต่อหรือโรคที่สังคมรังเกียจ โบราณจะรึบ
นำไปฝังทันที ไม่มีการเผา อย่างที่ปรากฏในคัมภีร์ ศากยัมมูละ และคัมภีร์มูลโลก
หลวง โดยคัมภีร์ “ศากยัมมูละ” กล่าวว่า

“คนทั้งหลายอันเป็นพยาธิร้าย เป็นตุ่ม เป็นพอง ลงท้อง ลงเลือด ลง
ต่ำลงแดง ตายไปก็ดี เป็นเรื้อน เป็นทูต... บัดเฝ้า คั้นว่าเฝ้าจักเป็นเหตุและโทษ
ทางวอลนทรายแก่หมู่ญาติกาสัมพันธวงสาทั้งหลายแล” ความว่า คนที่ตายด้วยโรค
ร้าย อาทิ เป็นตุ่ม ร่างกายบวมพอง ท้องร่วง ลงต่ำลงแดง เป็นโรคเรื้อน เป็นโรค
คุตทะราต ห้ามเผา หากฝ่าฝืนจะเกิดภัยอันตรายแก่ญาติพี่น้อง

ส่วนคัมภีร์ “มูลโลกหลวง” ว่า

“คนฝูงเป็นตุ่ม เป็นเรื้อน เป็นฝีร้าย ฝัสาร บวมพอง เป็นมะเร็งตุ่มไฟก็ดี
บ่ควรส่งสะการด้วยไฟ บ่ควรไว้แรมคืน ควรฝังเสียด้วยรีบ คั้นเฝ้า คว้นไฟนั้นไป
รอดที่ใด พยาธิมักแผ่ไปทีนั้น” แปลความว่า ผู้ที่ตายด้วยโรคร้าย คือ ตายเนื่องจาก
เป็นตุ่ม โรคเรื้อน ฝีร้าย เป็นปวด บวมพอง และมะเร็ง ห้ามเผา ห้ามตั้งศพไว้ข้าม
คืน ต้องรีบนำไปฝัง หากเฝ้าคว้นไฟไปถึงไหน โรคร้ายจะกระจายไปถึงทีนั้น.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่